

UNIVERZITET U TUZLI

Filozofski fakultet

Odsjek: Bosanski jezik i književnost

STUDIJSKI PROGRAM

II ciklusa studija za akademsku 2011/12. godinu

Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti

Tihomila Markovića 1, 75000 Tuzla, Bosna i Hercegovina

+387 306 330/331, www.untz.ba, www.ff.untz.ba

Obavezni sadržaj studijskog programa koji se realizuje **od akademske 2011/12. godine:**

Opći dio

1. Stručni i akademski naziv i stepen koji se stiče završetkom studija II ciklusa

Kandidat nakon završetka studija II ciklusa Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti može steći akademsko zvanje prema listi akademskih titula koje je objavilo Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport TK.

2. Uslovi za upis na studijski program

Pravo upisa na studijski program II ciklusa imaju sva lica koja su završila odgovarajući dodiplomski studij/studij I ciklusa u trajanju od četiri godine (sa ostvarenih 240 ECTS bodova). Odgovarajući dodiplomski studiji su studiji bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti i razredne nastave koji su diplomu stekli na Univerzitetu u Tuzli i srodnim univerzitetima u zemlji i inozemstvu.

3. Naziv i ciljevi studijskog programa

Naziv studijskog programa: Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti

Ciljevi ovoga ciklusa studija su:

- 1) osposobljavanje za samostalno i stvaralačko izvođenje i unapređenje nastave bosanskog jezika,
- 2) usvajanje savremenih teorija metodika nastave za uspješnu primjenu novih metodičkih dostignuća na svim temeljnim jezičkim nivoima: fonetsko-fonološkom, morfološkom i sintaksičkom;
- 3) osposobljavanje za naučno-istraživački rad;
- 4) specijalizacija znanja iz oblasti metodike nastave jezika i književnosti;

4. Trajanje II ciklusa i ukupan broj ECTS bodova

Trajanje u godinama:	jedna (1)
Sedmica godišnje:	trideset (30)
Ukupno ECTS:	60 ECTS

Studijski program II ciklusa *Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti* traje jednu akademsku godinu. Nastava se izvodi tokom dva semestra (zimski i ljetni) u toku ove jedne akademske godine, a svaki semestar traje 15 sedmice. U toku ove akademske godine student sluša 5 predmeta, koji ukupno nose 38 ECTS, dok izrada završnog magistarskog rada iznosi 22 ECTS. Tako student stiče ukupno 60 ECTS kredita da bi stekao akademsko zvanje magistra.

Predmeti na studijskom programu nose odgovarajući broj kredita što je utvrđeno nastavnim planom i programom. Nastava je preraspoređena tako da se 4 predmeta izvode u zimskom semestru kroz 16 sati nastave sedmično (240 sati kontakt nastave u semestru), a u ljetnom semestru se jedan predmet kroz 4 sata nastave sedmično (60 sati nastave ukupno u prvom dijelu II semestra). Student ima pravo na odobrenje teme za izradu završnog rada sticanjem statusa studenta drugog ciklusa. Završni magistarski rad boduje se sa 22 ECTS. Ukupan broj kredita koji student treba skupiti na kraju master studija Metodika bosanskog jezika i književnosti studija je 60 ECTS po godini odnosno 30 ECTS po semestru.

5. Kompetencije i vještine koje se stiču kvalifikacijom (diplomom)

Tokom studija II ciklusa, Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti student/ica stiče slijedeće **generičke kompetencije i vještine**:

- Sistematično razumijevanje i savladavanje teorijskih i praktičnih znanja u polju metodike nastave jezika i književnosti i/li kulture u bosanskohercegovačkom književnohistorijskom te komparativnom kontekstu, i to tako što student/ica nadograđuje i produbljuje prethodno stečena znanja;
- Sticanje mogućnosti i osnova za dalju primjenu i razvoj samostalnih ideja, projekata i istraživačkog rada, uz adekvatne znanstvene, metodološke, jezične i tehnološke kompetencije;
- Sposobnost primjene teorijskih i praktičnih znanja i vještina potrebnih za djelovanje u širem domaćem i međunarodnom kontekstu javnog rada na pitanjima kulture, obrazovanja i društvenog razvoja;
- Sposobnost prenošenja zaključaka, znanja i razmišljanja o raznim pitanjima kulturne i književno-jezičke produkcije u bosanskohercegovačkom i komparativnom kontekstu, uz korištenje b/h/s. jezika, i specijaliziranoj i nespecijaliziranoj publici, na jasan i produktivan način;
- Sposobnost primjene znanja i razumijevanja u praksi, kroz sposobnost rješavanja raznovrsnih problema, stručne i naučne prirode, te u interdisciplinarnom kontekstu, kroz prilagodbu novim situacijama na kreativan i samoinicijativan način;
- Sposobnost integrisanog znanja i bavljenja složenim problemima na radnom mjestu, uključujući i voditeljske sposobnosti, kroz donošenje utemeljenih sudova, kritiku i samokritiku, timski rad, vrednovanje drugih, te razmišljanje o etičkim i društvenim odgovornostima vezanim za primjenu svojih znanja i sudova;

- Interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene različitim kontekstima učenja i zaposlenja, te sposobnost vođenja i/ili pokretanja inicijative koji daju doprinos promjeni i razvoju u širem društvenom kontekstu;
- Sposobnost konceptualnog i apstraktnog razmišljanja u polju humanističkih i društvenih nauka, uz visok nivo sposobnosti i kreativnosti, čime se studentu omogućava kritička ocjena trenutnog istraživačkog i akademskog rada u polju metodike nastave jezika i književnosti, po pitanju procjene različitih metodologija, formiranja kritičkog mišljenja i ponude alternativnih rješenja;
- Sposobnost podizanja svog znanja na viši nivo i produbljivanja razumijevanja u polju studija književnosti i kulture, pri čemu se kontinuirano razvijaju sopstvene vještine, kroz samostalno učenje i razvoj;
- Vještine učenja koje studentima omogućavaju da nastave obrazovanje kroz studij III ciklusa u polju društvenih i humanističkih nauka na način koji će u većini biti samousmjeren i autonoman.

Specifične kompetencije koje student/ica stiče nakon master studija Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti su:

- Interpretiranje metodičkih tekstova raznih kulturnih žanrova na nezavisan i relevantan način
- Izražavanje ideja, informacija i argumenata koncizno i jasno u pismenoj i usmenoj formi
- Upotreba visoko razvijenih vještina analize i kritičkog promišljanja
- Sposobnost istraživanja, procjenjivanja i upotrebe relevantnih znanstvenih informacija i kreativnih empirijskih materijala, u svim vidovima njihovog studentskog rada.
- Proizvodnja, priznavanje i poštivanje kreativnih i originalnih oblika misli i izražaja,
- Nezavisni rad na projektima koji uključuju kompleksne ideje
- Efektivan rad kao dio tima, odnosno kolaborativnih grupa u raznim kontekstima i sa raznim vrstama zadataka, prema zahtjevima pojedinih kolegija i cjelokupnog studija
- Posjedovanje sofisticiranih znanja po pitanju bosanskohercegovačkog društvenog konteksta, naročito po pitanju metodika nastave jezika i književnosti i/li kulturne produkcije
- Historizirano shvatanje fundamentalnih kritičkih koncepata koji nam dozvoljavaju da raspravljamo o raznim tekstualnim i kontekstualnim odnosima kulturnih praksi
- Svijest o važnosti izazova između nezavisne analize i ideja, te zadatog korpusa literature unutar kolegija, kroz kritičko shvatanje uloge ideoloških mehanizama rase, klase i roda unutar književnih i/li kulturnih tekstova
- Poznavanje temeljnih aspekata kulturne i kritičke teorije 20. i 21. stoljeća, te shvatanje historijskih konteksta u kojima su se ove teorije razvile, sa komparativnim fokusom na bosanskohercegovački kontekst

- Strukturiranje vlastitih shvatanja savremenih društvenih pitanja, kroz metodičku analizu u kontekstu trenutnih teorijskih debata, odnosa između teorije i lokalnih znanja.
- Čitanje tekstova na kritičan i dubinski način, kako bi se uočili argumenti koji stoje u bliskoj vezi sa praksom i iskustvom
- Razmatranje određene teme iz više uglova kako bi se procijenio onaj koji je najadekvatniji, te komuniciranje i diskutovanje teških koncepata, te angažman sa pitanjima ispred auditorija kojeg čine kolege.
- Artikuliranje jasne i održive linije argumentacije u raznih oblicima pismenog rada
- Identificiranje polja istraživanja i lociranje relevantne literature kroz unaprijedene vještine bibliografskog istraživanja.
- Samoinicijativni rad na temi po vlastitom izboru, uz odobrenje i superviziju mentora, kako bi se demonstriralo kritičko poznavanje pristupa, praksi i znanja stečenih ranije na programu, u svrhu proizvodnje master teze kroz originalno istraživanje i inovativan tretman odobrene teme. Master tezu čini duži analitički pismeni rad koji također može sadržati i produkcijsku komponentu u odgovarajućem multimedijalnom formatu.

6. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija

Student može preći na studijski program II ciklusa *Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti* sa bilo kojeg drugog istog ili srodnog studijskog programa II ciklusa ukoliko ispunjava uslove za upis ovog studijskog programa, odnosno da ima završen odgovarajući dodiplomski studij/studij I ciklusa u trajanju od četiri godine (sa ostvarenih 240 ECTS bodova). Odluku o srodnosti studijskog programa donosi Vijeće studijskog programa. Pri tome se priznaju ostvareni ECTS bodovi na prethodnom studijskom programu. Vijeće studijskog programa određuje broj ostvarenih ECTS bodova za svaki kolegij pojedinačno.

7. Lista nastavnih predmeta i broj sati potreban za njihovu realizaciju, te pripadajući broj ECTS bodova

Master studij: Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti

- **Naučna oblast: B/H/S. jezik i Književnost**

NASTAVNI PREDMET	IX				X			
	P	AV	LV	ECTS	P	AV	LV	ECTS
Izvannastavne aktivnosti u nastavi bosanskoga jezika i književnosti	3	1		8				
Metodika nastave bosanskoga jezika III	3	1		7				
Metodika nastave književnosti III	3	1		8				
Metodologija NIR-a u lingvistici	3	1		7				
Istraživanje u nastavi bosanskoga jezika					3	1		8
Magistarski rad								22
UKUPNO	12	4		30	3	1		30

8. Uslovi upisa u sljedeći semestar, te način završetka studija

Način studiranja organiziran je po principima kolokviranja semestara i polaganja ispita na semestralnoj osnovi. Da bi prešli iz zimskog u ljetni semestar u toku akademske godine, studenti moraju kolokvirati (ispuniti predispitne obaveze i osigurati potpis da je nastava odslušana) sva četiri predmeta iz prethodnog semestra, odnosno ostvariti 30 ECTS. Uspješno odbranjen završni rad vrednuje se sa 22 ECTS.

Studij II ciklusa završava se polaganjem svih ispita, te izradom i javnom odbranom završnog rada u skladu sa studijskim programom, te u skladu sa Pravilima studiranja na II ciklusu studija. Student ima pravo na odobrenje teme za izradu završnog rada sticanjem statusa studenta II ciklusa., Završni rad student/ica bira iz ponuđenog programa studija, a oblast u kojoj student radi završni rad se određuje prema prijedlogu teme od strane mentora rada i Vijeća studijskog programa.

Student u dogovoru sa nastavnikom može NNV/UNV-u predložiti temu za izradu završnog rada kao i pravo podnijeti zahtjev za dodjelu prethodno usvojene teme za izradu završnog rada koja treba da sadrži kratku razradu teme, sa naznakom ciljeva istraživanja, korištenih metoda i očekivanih rezultata. Završni rad se može predati na ocjenu i dalji postupak ukoliko je kandidat ostvario sve ECTS bodove predviđene za nastavne predmete i ukoliko je izvršio

sve finansijske i druge obaveze utvrđene studijskim programom. Uz podnošenje rada na ocjenu kandidat prilaže i saglasnost mentora da se rad stavi u postupak ocjene. Proces ocjene i javne odbrane završnog rada utvrđen je bliže Pravilima studiranja na II ciklusu studija.

9. Način izvođenja studija

Drugi ciklus studija na Odsjeku za bosanski jezik i književnost, usmjerenje Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti u akademskoj 2011/12. godini trajat će dva semestra. Nastava će obuhvatati predavanja, vježbe i seminare.

10. Druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa

Kratki opisi predmeta unutar studijskog programa II ciklusa

Master studij: Metodika nastave bosanskog jezika i književnosti

Opis programa

Nastavni programi uz svaki predmet

<p>II ciklus studija Nastavni program- dodatak glavnoj listi predmeta</p>

Usmjeravajući modul: METODIKA BOSANSKOGA JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI (akademski master studij)

KKUT 01	Izvannastavne aktivnosti u nastavi bosanskoga jezika i književnosti	60 sati	8 ECTS
		3+1 kontakt sati	
<p>Cilj: Cilj predmeta je osposobiti studente za samostalno i stvaralačko izvođenje i unapređenje nastave bosanskog jezika. Usvajanjem savremene teorije metodike nastave studenti treba da u svojoj nastavnoj djelatnosti uspješno primjenjuju nova metodička dostignuća</p> <p>Preduvjeti: nema</p> <p>Sadržaj: Primjena svih lingvističnih metodičkih teorija i metodičkih teorija u oblasti književnosti u vannastavnim aktivnostima (dramska, literarna, recitatorska sekcija itd.)</p> <p>Nosilac: Dr.sc. Izet Beširović, doc.</p> <p>Literatura: Dragutin Rosandić: Metodičke osnove suvremene nastave hs. jezika u srednjoj školi, Zagreb, Školska knjiga, 1973.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Milija Nikolić: Nastava prismoštenosti, Beograd, Naučna knjiga, 1983. - Milija Nikolić: Metodika sh. jezika, Beograd, Naučna knjiga, 1988. - Ahmet Kasumović: Od jezika ka jeziku, Zagreb, 1992. - Nedžad Pašić: Metodika bosanskog jezika i književnosti, Prosvjetni list, Sarajevo, 1998. 			

- Muhidin Džanko: Bosanski jezik i književnost u nastavi, Eurocom, Sarajevo, 2003.

Ispit: Ispit se polaže pismeno i usmeno na dva načina: pismeni rad koji uključuje teorijska pitanja, ili istraživački rad usmena odbrana.

KKUT 02	Metodika nastave bosanskoga jezika III	60 sati	7
		3+1 kontakt sati	
<p>Cilj: Cilj predmeta je osposobiti studente za samostalno i stvaralačko izvođenje i unapređenje nastave bosanskog jezika. Usvajanjem savremene teorije metodike nastave studenti treba da u svojoj nastavnoj djelatnosti uspješno primjenjuju nova metodička dostignuća na svim temeljnim jezičkim nivoima: fonetsko-fonološkom, morfološkom i sintaksičkom. Posebna pažnja usmjerava se ka primjeni savremenih metodičkih pomagala i informacijskih tehnologija u nastavi bosanskog jezika.</p> <p>Preduvjeti:</p> <p>Sadržaj: Jezik i pravopis u programskim sadržajima osnovnih i srednjih škola. Korelacija sa drugim predmetima. Nastavne metode i metodski postupci u nastavi jezika. Korištenje umjetničkog teksta u nastavi gramatike. Akcenat u nastavi bosanskog jezika; razlikovanje afrikata. Diktat i vrste diktata. Pismeni sastavi; naslovi pismenih sastava. Domaći zadaci u nastavi bosanskog jezika</p> <p>Sistematičan i kontinuiran rad u nastavi pismenosti. Obrada novog nastavnog gradiva iz oblasti gramatike. Motivacija u nastavi gramatike</p> <p>Utvrđivanje znanja učenika. Ponavljanje obrađenog gradiva. Sačinjavanje i provedba ZOT-ova u nastavi gramatike Inovacije u nastavi jezika. Odnos književnog jezika i narodnog govora u nastavi</p> <p>Tipovi zadataka u nastavi jezika. Savremena tehnička pomagala u nastavi jezika.</p> <p>Nosilac: Dr.sc. Marica Petrović, doc., Filozofski fakultet, Univerzitet u Tuzli</p> <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none">- Dragutin Rosandić: Metodike osnove savremene nastave hs. jezika u srednjoj školi, Zagreb, Školska knjiga, 1973.- Milija Nikolić: Nastava pismenosti, Beograd, Naučna knjiga, 1983.- Milija Nikolić: Metodika sh. jezika, Beograd, Naučna knjiga, 1988.- Ahmet Kasumović: Od jezika ka jeziku, Zagreb, 1992.- Nedžad Pašić: Metodika bosanskog jezika i književnosti, Prosvjetni list, Sarajevo, 1998.- Muhidin Džanko: Bosanski jezik i književnost u nastavi, Eurocom, Sarajevo, 2003. <p>Ispit: Ispit se polaže pismeno i usmeno na dva načina: pismeni rad koji uključuje teorijska pitanja, ili istraživački rad usmena odbrana.</p>			

KKUT 03	Metodika nastave književnosti III	60 sati	8
		3+1 kontakt sati	
<p>Cilj: Cilj predmeta je osposobiti studente za samostalno i stvaralačko izvođenje i unapređenje nastave književnosti. Usvajanjem savremene teorije metodike nastave studenti treba da u svojoj nastavnoj djelatnosti uspješno primjenjuju nova metodička dostignuća u nastavi književnosti. Posebna pažnja usmjerava se ka primjeni savremenih metodičkih pomagala i informacijskih tehnologija u nastavi.</p>			

Preduvjeti:

Sadržaj: Kako treba čitati književno djelo? Šta je književna analiza? Tehnike književne analize. Izražajno čitanje i recitovanje. Lokalizovanje teksta; plan za analizu; kratka sadržina teksta. Plan djela ili odlomka; uočavanje tematsko-idejnog sloja. Analiza sadržine i razmatranje glavne ideje. Analize: likova, forme, kompozicije i stila. Versifikacija i jezik djela. Zaključivanje u nastavi književnosti. Domaća lektira. Pristup lirskom tekstu. Epska pjesma u nastavi. Književne teorije i književna historija. Obrada stilskih figura u osnovnoj i srednjoj školi. Obrada književnih pravaca. Umjetnički tekst u nastavi književnosti. Inovacije u nastavi književnosti. Motivacija učenika za uspješno savladavanje gradiva. Pismeno ocjenjivanje učenika. Izrada ZOT-ova u nastavi književnosti. Usmeno ocjenjivanje učenika. Lektire. Karakterizacija likova u književnim djelima. Tipovi zadataka u nastavi književnosti. Savremena tehnička pomagala u nastavi književnosti.

Nosilac: Dr.sc. Sead Nazibegović, doc., Filozofski fakultet, Univerzitet u Tuzli

Literatura:

- Dragutin Rosandić: Metodičke osnove suvremene nastave hs. jezika u srednjoj školi, Zagreb, Školska knjiga, 1973.
- Milija Nikolić: Metodika sh. jezika, Beograd, Naučna knjiga, 1988.
- Nedžad Pašić: Metodika bosanskog jezika i književnosti, Prosvjetni list, Sarajevo, 1998.
- Stjepko Težak: Govorne vježbe u nastavi hs. jezika, Zagreb, Pedagoško-književni izbor, 1964.
- Jurek Marek: Književnost i jezik, Sarajevo, Zavod za izdavanje udžbenika, 1968.
- Radovan Vučković: Književne analize, Sarajevo, Zavod za izdavanje udžbenika, 1972.
- Muhidin Džanko: Bosanski jezik i književnost u nastavi, Eurocom, Sarajevo, 2003.

Ispit: Ispit se polaže pismeno i usmeno na dva načina: pismeni rad koji uključuje teorijska pitanja, ili istraživački rad usmena odbrana.

KKUT 04	Metodologija NIR-a u lingvistici	60 sati	7
		3+1 kontakt sati	
<p>Cilj: Cilj je kolegija upoznati studente sa naučno-istraživačkim radom u lingvistici.</p> <p>Preduvjeti: Poznavanje rada na računaru.</p> <p>Sadržaj: Metodologija i istraživačke metode u lingvistici. Oblici naučnog mišljenja u lingvistici. Kategorizacija publikacija u lingvistici. Pripreme za pisanje naučnoga rada u lingvistici. Izbor naslova, Abstrakt, Uvod, Glavni dio, Zaključak. Prikupljanje građe u lingvistici. Organizacija i raspored prikupljene građe u lingvistici. Redigovanje rukopisa u lingvistici. Dokumentarna podloga rukopisa. Stilske odlike i gramatička korektnost. Forme pisanja u lingvistici i filologiji. Usmena prezentacija. Usmeno naučno komuniciranje. Završni rad: pisanje. Doktorska disertacija. Slanje rukopisa za objavljivanje.</p> <p>Nosilac: Dr. sc. Refik Bulić, vanr.prof.</p> <p>Literatura: 1. Šamić. Midhat, 1990, Kako nastaje naučno djelo, Sarajevo. 2. Cuba, Lee & Cocking, 1977, How to write about the social sciences, London. 3. Škarić, Ivo, 2005, Temeljci umenoga znanstvenog komuniciranja, Zagreb.</p> <p>Ispit: 1. Pisanje naučnoga i stručnoga rada, prikaza i recenzije 2. Usmeni ispit</p>			

KKUT 05 Istraživanje u nastavi bosanskoga jezika	60 sati	8
	3+1 kontakt sati	
<p>Cilj: Cilj predmeta je upoznati i zainteresirati studente za istraživanja u nastavi bosanskoga jezika koja će biti primjenjiva u praksi.</p> <p>Preduvjeti: Metodika nastave jezik i književnosti</p> <p>Sadržaj: Metodologija i istraživačke metode u nastavi bosanskoga jezika. Upotreba bosanskoga jezika u nastavi i medijima. Svrha istraživanja u nastavi bosanskoga jezika u osnovnoj i srednjoj školi. Sistemi i pristupi u nastavi bosanskoga jezika. Izvori nastave bosanskoga jezika. Projektiranje nastave bosanskoga jezika. Proces istraživanja u jeziku. Istraživanja u nastavi fonetike i fonologije. Istraživanja u nastavi morfologije. Istraživanja u nastavi tvorbe riječi. Istraživanja u nastavi sintakse. Istraživanja u nastavi stilistike. Istraživanja u nastavi leksikologije. Istraživanja u nastavi dijalektologije. Istraživanja u nastavi historije bosanskoga jezika. Specifičnosti istraživanja jezičnih disciplina. Istraživački projekti u nastavi bosanskoga jezika.</p> <p>Nosilac: Dr. sc. Alma Čišić, doc.</p> <p>Literatura: - Težak, S. (1996), Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1, Zagreb: ŠKOLSKA KNJIGA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Desforges, C. (2001), Uspješno učenje i poučavanje. Zagreb: EDUCA 50. - Kvriacou, C. (2001), Temeljna nastavna umijeća. Zagreb: EDUCA 52. - Terhart, E. (2001), Metode poučavanja i učenja. Zagreb: EDUCA 51. <p>Ispit: 1. Pisanje projekta za istraživanje u nastavi bosanskoga jezika i 2. usmeni dio ispita</p>		